

Opracowanie w ramach projektu Erasmus+ Learning by moving

P-MAP – Psychomotor Mapping Tool

Arkusze przesiewowej obserwacji i wstępnej kwalifikacji do zajęć wspierających rozwój psychoruchowy dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym

Autorstwo:
Agnieszka Olechowska
Diana Aksamit
Izabella Kucharczyk

2025

Opracowanie w ramach projektu Erasmus+ Learning by moving

Cel i charakterystyka narzędzia

Narzędzie zostało opracowane z myślą o nauczycielach, pedagogach specjalnych, fizjoterapeutach, terapeutach i psychologach pracujących z dziećmi w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym. Jego głównym celem jest wczesna identyfikacja trudności w rozwoju psychoruchowym, a także wstępna kwalifikacja dziecka do udziału w zajęciach wspierających rozwój psychoruchowy.

Narzędzie ma charakter przesiewowy i służy do prowadzenia obserwacji funkcjonalnej dziecka w warunkach naturalnych – w trakcie zabawy, zajęć grupowych lub indywidualnych aktywności ruchowych.

Struktura narzędzia

Arkusze obserwacyjny składa się z **10 odrębnych modułów**, z których każdy dotyczy jednego, istotnego obszaru funkcjonowania psychoruchowego dziecka. Moduły te obejmują:

- konkretne, mierzalne czynności obserwacyjne (po 5 w każdym obszarze),
- jasne kryteria wykonania każdej czynności,
- trójstopniową skalę oceny:
 - wykonuje samodzielnie,
 - wykonuje z pomocą,
 - nie wykonuje,
- tabelę interpretacyjną z rekomendacją do dalszych działań edukacyjnych lub terapeutycznych.

Możliwości wykorzystania

Narzędzie może być stosowane:

- jako pełne badanie przesiewowe, obejmujące wszystkie 10 obszarów – w celu stworzenia profilu funkcjonowania psychoruchowego dziecka,

Opracowanie w ramach projektu Erasmus+ Learning by moving

- modułowo – selektywnie, w zależności od potrzeb (np. tylko obserwacja planowania ruchu lub koncentracji uwagi),
- jako wsparcie procesu kwalifikacji dziecka do zajęć ruchowych, terapii pedagogicznej lub konsultacji specjalistycznych (np. terapia SI, rehabilitacja ruchowa).

Każdy arkusz może być wykorzystywany oddzielnie lub jako część kompleksowego narzędzia przesiewowego, dającego holistyczny obraz potrzeb rozwojowych dziecka.

Obszary funkcjonowania psychoruchowego objęte obserwacją

1. Orientacja w schemacie własnego ciała
2. Przekraczanie linii środkowej ciała
3. Równowaga statyczna i dynamiczna
4. Naprzemiennosc ruchowa
5. Koordynacja bilateralna
6. Koordynacja wzrokowo–ruchowa
7. Planowanie ruchu (praksja)
8. Uwaga i wytrwalosc w zadaniu ruchowym
9. Postawa ciała i napięcie mięśniowe
10. Lateralizacja i dominacja strony

Opracowanie w ramach projektu Erasmus+ Learning by moving

DANE DO ARKUSZA OBSERWACJI

Dane	Opis
Imię i nazwisko dziecka	
Wiek	
Placówka (przedszkole/szkoła)	
Grupa / klasa	
Inne ważne informacje*	
Imię i nazwisko osoby przeprowadzającej badanie	
Data badania	

Opracowanie w ramach projektu Erasmus+ Learning by moving

OBSZAR 1: ORIENTACJA W SCHEMACIE WŁASNEGO CIAŁA

Wskazówki dla osoby przeprowadzającej badanie

- Wydawaj polecenia wyraźnie i spokojnie, upewniając się, że dziecko patrzy i słucha przed rozpoczęciem zadania.
- Zadbaj o stabilną, swobodną pozycję dziecka (np. siedzenie po turecku, stanie prosto) – unikaj sytuacji, w których postawa ciała może ułatwiać lub utrudniać wykonanie ruchu.
- Nie wykonuj żadnych gestów ani mimiki sugerującej odpowiedź – obserwuj reakcję wyłącznie na bodziec słowny.
- Zwracaj uwagę czy dziecko myli stronę, zamienia kończyny, wykonuje ruch po dłuższym namyśle lub z dodatkowym „szukaniem” części ciała.
- Notuj nietypowe strategie kompensacyjne (np. obrót całego ciała, patrzenie na rękę w trakcie ruchu, dotykanie miejsca sąsiadującego) – mogą wskazywać na trudności w orientacji w schemacie ciała.

Nr	Czynność do obserwacji	Pozycja wyjściowa	Instrukcja słowna	Kryterium wykonania	Skala oceny
1	Dotyka prawą dłonią lewego kolana	Siedzi po turecku	„Dotknij prawą ręką lewego kolana”	Ruch prawidłowy, szybki, bez pomocy	☐ samodzielnie (<i>rozdzielnia stronę</i>) ☐ z pomocą (<i>potrzebuje podpowiedzi</i>) ☐ nie wykonuje (<i>nie zna kierunku</i>)
2	Pokazuje lewe ucho lewą ręką	Stoi	„Pokaż lewą ręką swoje lewe ucho”	Bez błędów, odpowiednia kończyna	☐ samodzielnie (<i>koordynuje stronę i rękę</i>) ☐ z pomocą (<i>zgaduje lub myli</i>) ☐ nie wykonuje (<i>brak orientacji lewo/prawo</i>)
3	Dotyka nosa z zamkniętymi oczami	Stoi	„Zamknij oczy i dotknij nosa”	Trafne, pewne dotknięcie	☐ samodzielnie (<i>świadomość bez wzroku</i>) ☐ z pomocą (<i>potrzebuje zachęty</i>) ☐ nie wykonuje (<i>szuka, nie lokalizuje</i>)

Opracowanie w ramach projektu Erasmus+ Learning by moving

4	Pokazuje kolana	Siedzi na krześle	„Pokaż swoje kolana”	Szybka i poprawna reakcja	☐ samodzielnie (<i>rozpoznaje część ciała</i>) ☐ z pomocą (<i>potrzebuje naprowadzenia</i>) ☐ nie wykonuje (<i>myli lub nie zna</i>)
5	Wykonuje gest „ręce na biodra” bez pokazu	Stoi	„Połóż ręce na biodrach”	Wykonuje bez modelu	☐ samodzielnie (<i>lokalizuje bez imitacji</i>) ☐ z pomocą (<i>potrzebuje pokazu</i>) ☐ nie wykonuje (<i>brak rozumienia pojęcia</i>)
Dodatkowe uwagi i spostrzeżenia:					

INTERPRETACJA WYNIKÓW W OBSZARZE: ORIENTACJA W SCHEMACIE WŁASNEGO CIAŁA

Liczba zadań wykonanych samodzielnie	Wstępna interpretacja	Rekomendacja
5–4 zadania wykonane samodzielnie	Dziecko opanowało umiejętności w zakresie schematu ciała zgodnie z oczekiwaniami rozwojowymi	Brak wskazań do dodatkowych oddziaływań w tym obszarze
3–2 zadania wykonane samodzielnie, pozostałe z pomocą lub niewykonane	Widoczne częściowe trudności w orientacji w schemacie ciała	Zaleca się objęcie dziecka zajęciami wspierającymi rozwój schematu ciała w ramach pracy grupowej lub indywidualnej
0–1 zadanie wykonane samodzielnie	Wyraźne deficyty w orientacji w schemacie ciała	Wskazane skierowanie dziecka na zajęcia ukierunkowane wspierające integrację schematu ciała, np. zgodnie z programem ruchowo-percepcyjnym (np. Move to Learn), oraz rozważenie konsultacji specjalistycznej (pedagog, terapeuta integracji sensorycznej, fizjoterapeuta)

Opracowanie w ramach projektu Erasmus+ Learning by moving

OBSZAR 2: PRZEKRACZANIE LINII ŚRODKOWEJ CIAŁA

Wskazówki dla osoby przeprowadzającej badanie

- Przeprowadzaj zadania spokojnie, z pauzą między poleceniami.
- Dziecko powinno mieć naturalną pozycję, bez skrętów tułowia lub przestawiania kartki (w zadaniach stolikowych).
- Obserwuj, czy dziecko skraca ruch, zamienia rękę, obraca całe ciało lub wykonuje gest bokiem – to typowe uniki w przypadku trudności z przekraczaniem linii środka.

Nr	Czynność do obserwacji	Pozycja wyjściowa	Instrukcja słowna	Kryterium wykonania	Skala oceny
1	Dotyka lewą ręką prawego kolana	Siedzi po turecku	„Dotknij lewą ręką prawego kolana”	Przekroczenie linii środkowej, ruch płynny, bez zatrzymania	☐ samodzielnie (<i>przekracza linię ciała</i>) ☐ z pomocą (<i>potrzebuje demonstracji</i>) ☐ nie wykonuje (<i>zatrzymuje się pośrodku lub zgaduje</i>)
2	Sięga prawą ręką po klocek położony po lewej stronie ciała	Siedzi przy stoliku	„Weź klocek tą ręką” (pokazujemy tylko rękę – nie kierunek)	Przekracza linię środkową w ruchu funkcjonalnym	☐ samodzielnie (<i>naturalnie sięga w poprzek</i>) ☐ z pomocą (<i>zawahał się lub zamienił ręce</i>) ☐ nie wykonuje (<i>unika przekroczenia</i>)
3	Rysuje poziomą linię z lewej do prawej strony kartki bez zmiany ręki	Siedzi przy stoliku	„Narysuj prostą linię odtąd dotąd”	Ręka przechodzi przez środek kartki, bez zamiany ręki	☐ samodzielnie (<i>ręka pracuje przez linię środkową</i>) ☐ z pomocą (<i>zmienia pozycję kartki lub ręki</i>) ☐ nie wykonuje (<i>zatrzymuje się pośrodku</i>)

Opracowanie w ramach projektu Erasmus+ Learning by moving

4	Dotyka lewą dłonią prawego ramienia	Stoi	„Dotknij lewą ręką prawego ramienia”	Prawidłowe, szybkie przekroczenie linii ciała	☐ samodzielnie (<i>bez opóźnienia</i>) ☐ z pomocą (<i>po powtórzeniu lub pokazie</i>) ☐ nie wykonuje (<i>myli lub nie rozumie</i>)
5	Uderza prawą ręką w lewe kolano podczas rytmicznego marszu w miejscu	Stoi, marszuje w miejscu	„Podczas marszu dotykaj lewego kolana prawą ręką”	Wykonuje naprzemiennie przez linię ciała	☐ samodzielnie (<i>utrzymuje rytm i przekraczanie</i>) ☐ z pomocą (<i>potrzebuje modelu lub przypomnienia</i>) ☐ nie wykonuje (<i>wykonuje jednostronnie</i>)
Dodatkowe uwagi i spostrzeżenia:					

INTERPRETACJA WYNIKÓW W OBSZARZE: PRZEKRACZANIE LINII ŚRODKOWEJ CIAŁA

Liczba zadań wykonanych samodzielnie	Interpretacja	Rekomendacja
5–4 zadania samodzielnie	Umiejętność przekraczania linii środkowej ciała rozwinięta adekwatnie do wieku	Brak wskazań do interwencji w tym zakresie
3–2 zadania samodzielnie	Częściowe trudności z przekraczaniem linii środkowej ciała	Zaleca się objęcie dziecka zajęciami rozwijającymi integrację półkulową (np. zadania naprzemiennie, metody percepcyjno-motoryczne)
0–1 zadanie samodzielnie	Wyraźne trudności z integracją ruchów przez linię środkową ciała	Wskazana interwencja – zajęcia wspierające integrację bilateralną i przekraczanie linii środkowej ciała (np. metoda Move to Learn)

Opracowanie w ramach projektu Erasmus+ Learning by moving

OBSZAR 3: RÓWNOWAGA STATYCZNA I DYNAMICZNA

Wskazówki dla osoby przeprowadzającej badanie

- Ćwiczenia najlepiej wykonać na macie, dywanie lub sali gimnastycznej
- Obserwuj, czy dziecko kompensuje ruch (np. wymachuje ramionami, szuka punktu podparcia, patrzy w dół)
- Zwracaj uwagę na reakcje emocjonalne: frustrację, rezygnację, nadmierną ostrożność

Nr	Czynność do obserwacji	Pozycja wyjściowa	Instrukcja słowna	Kryterium wykonania	Skala oceny
1	Stoi na jednej nodze przez 5 sekund (np. na prawej)	Stoi	„Stań na jednej nodze i policz do pięciu”	Stabilna postawa przez 5 sek., bez podpierania	☐ samodzielnie (<i>utrzymuje równowagę statyczną</i>) ☐ z pomocą (<i>potrzebuje wsparcia lub próbuje kilka razy</i>) ☐ nie wykonuje (<i>traci równowagę natychmiast</i>)
2	Wchodzi i schodzi z małego podestu bez pomocy	Stoi obok podestu (10–15 cm)	„Wejź i zjeżdż z tego stopnia”	Utrzymuje równowagę w ruchu, bez potykania się	☐ samodzielnie (<i> płynny, pewny ruch</i>) ☐ z pomocą (<i>potrzebuje podania ręki / asekuracji</i>) ☐ nie wykonuje (<i>traci równowagę lub odmawia</i>)
3	Chodzi po prostej linii (np. taśmie malarskiej) stopa za stopą	Stoi na początku linii	„Przejdź po linii, stawiając jedną stopę przed drugą”	4–5 kroków bez zejścia z linii	☐ samodzielnie (<i>zachowuje równowagę dynamiczną</i>) ☐ z pomocą (<i>poprawia się lub przestaje i wraca</i>) ☐ nie wykonuje (<i>nie trafia, odmawia, przewraca się</i>)
4	Przysiada i wstaje bez chwiania się	Stoi	„Zrób przysiad i wróć do stania”	Przysiad i powrót bez straty równowagi, bez upadku do tyłu	☐ samodzielnie (<i>ruch płynny, kontrolowany</i>) ☐ z pomocą (<i>podpiera się lub potrzebuje demonstracji</i>) ☐ nie wykonuje (<i>przewraca się lub gubi ruch</i>)

Opracowanie w ramach projektu Erasmus+ Learning by moving

5	Skacze obunóż w miejscu 5 razy	Stoi	„Skocz pięć razy w miejscu – raz, dwa, trzy...”	Równe, pewne skoki bez przewracania się	☐ samodzielnie (<i>utrzymuje kontrolę w serii skoków</i>) ☐ z pomocą (<i>niezrównoważone skoki / traci rytm</i>) ☐ nie wykonuje (<i>nie podejmuje lub przewraca się</i>)

Dodatkowe uwagi i spostrzeżenia:

INTERPRETACJA WYNIKÓW W OBSZARZE: RÓWNOWAGA STATYCZNA I DYNAMICZNA

Liczba zadań wykonanych samodzielnie	Interpretacja	Rekomendacja
5–4 zadania samodzielnie	Umiejętności równoważne rozwinięte zgodnie z wiekiem	Brak wskazań do interwencji
3–2 zadania samodzielnie	Częściowa niepewność w utrzymaniu równowagi	Wskazane zajęcia wspierające rozwój równowagi i kontroli posturalnej (np. ćwiczenia rytmiczne, ruchowe)
0–1 zadanie samodzielnie	Wyraźne trudności z kontrolą równowagi	Zalecana interwencja: ćwiczenia układu przedsionkowego, możliwa konsultacja z terapeutą SI / fizjoterapeutą

Opracowanie w ramach projektu Erasmus+ Learning by moving

OBSZAR 4: NAPRZEMIENNOŚĆ RUCHOWA

Wskazówki dla osoby przeprowadzającej badanie

- Nie sugeruj ruchu ruchem własnym – pozwól dziecku wykonać go z własnej inicjatywy (po poleceniu)
- Zwróć uwagę na to, czy dziecko używa jednej strony ciała lub powtarza ruchy sztywno
- Jeśli dziecko próbuje, ale nie rozumie naprzemienności – odnotuj to.

Nr	Czynność do obserwacji	Pozycja wyjściowa	Instrukcja słowna	Kryterium wykonania	Skala oceny
1	Maszeruje w miejscu z naprzemienną pracą rąk i nóg	Stoi	„Maszeruj w miejscu – ręce i nogi razem”	Naprzemienny ruch prawej ręki i lewej nogi oraz odwrotnie	☐ samodzielnie (<i>ruch naprzemienny i rytmiczny</i>) ☐ z pomocą (<i>ruchy niesymetryczne, zamienione strony</i>) ☐ nie wykonuje (<i>ruchy jednostronne lub sztywne</i>)
2	Dotyka naprzemiennie kolan przeciwnymi rękami (w pozycji siedzącej)	Siedzi	„Dotknij lewego kolana prawą ręką, potem odwrotnie”	Sekwencja wykonana prawidłowo, rytmicznie	☐ samodzielnie (<i>zachowana naprzemiennosc</i>) ☐ z pomocą (<i>myli strony / traci rytm</i>) ☐ nie wykonuje (<i>nie rozumie polecenia / ruch nieskładny</i>)
3	Wykonuje ruch „rowerkowania” nogami w leżeniu tyłem	Leży na plecach	„Wyobraź sobie, że pedałujesz rower”	Ruchy naprzemiennie kończyn dolnych	☐ samodzielnie (<i> płynne, naprzemiennie ruchy nóg</i>) ☐ z pomocą (<i>zachęta, pokaz</i>) ☐ nie wykonuje (<i>ruchy nieskładne lub jednostronne</i>)

Opracowanie w ramach projektu Erasmus+ Learning by moving

4	Wykonuje naprzemiennie kłaśnięcie i uderzenie dłonią o uda w rytmie (np. raz kłaśnij, raz udo)	Siedzi	„Kłaśnij w dłonie, potem uderz rękami o uda – na zmianę”	Naprzemienna sekwencja ruchowa z rytmem	☐ samodzielnie (<i>prawidłowy rytm i sekwencja</i>) ☐ z pomocą (<i>potrzebuje demonstracji / zwalnia</i>) ☐ nie wykonuje (<i>brak zrozumienia lub naprzemienności</i>)
5	Wchodzi po schodach bez zmiany nogi (stopień po stopniu, naprzemiennie)	Stoi przed schodami	„Wejźdź po schodach – jedna noga po drugiej”	Ruchy nóg naprzemiennie, bez prowadzenia ręką	☐ samodzielnie (<i>bez pomocy, zachowana naprzemiennosc</i>) ☐ z pomocą (<i>trzyma się poręczy lub zmienia nogi</i>) ☐ nie wykonuje (<i>stawia nogi razem / unika zadania</i>)

Dodatkowe uwagi i spostrzeżenia:

INTERPRETACJA WYNIKÓW W OBSZARZE: NAPRZEMIENNOŚĆ RUCHOWA

Liczba zadań wykonanych samodzielnie	Interpretacja	Rekomendacja
5–4 zadania samodzielnie	Naprzemiennosc ruchowa rozwinięta adekwatnie do wieku	Brak wskazań do interwencji
3–2 zadania samodzielnie	Częściowa trudność w naprzemiennym organizowaniu ruchów	Zalecane włączenie dziecka w ćwiczenia wspierające naprzemiennosc i integrację ruchową
0–1 zadanie samodzielnie	Wyraźne deficyty w zakresie naprzemiennosci ruchowej	Wskazana pogłębiona diagnoza i udział w zajęciach ruchowych integrujących półkule (np. metoda Move to Learn)

Opracowanie w ramach projektu Erasmus+ Learning by moving

OBSZAR 5: KOORDYNACJA BILATERALNA

Wskazówki dla osoby przeprowadzającej badanie

- Dziecko powinno mieć dostęp do przedmiotów codziennego użytku, znanych z otoczenia (papier, kredki, nożyczki, sznurek, pudełko)
- Zwracaj uwagę na to, czy jedna ręka dominuje, a druga stabilizuje lub czy ręce pracują niezależnie, ale jednocześnie
- Obserwuj również czy dziecko przekłada przedmioty między rękami, zmienia dominację lub traci kontrolę wzrokową nad ruchem

Nr	Czynność do obserwacji	Pozycja wyjściowa	Instrukcja słowna	Kryterium wykonania	Skala oceny
1	Rysuje pionową linię jedną ręką, drugą przytrzymuje kartkę	Siedzi przy stoliku	„Narysuj prostą linię z góry na dół”	Jedna ręka stabilizuje kartkę, druga rysuje	☐ samodzielnie (<i>współpraca rąk obecna</i>) ☐ z pomocą (<i>potrzebuje przypomnienia lub zmienia rękę</i>) ☐ nie wykonuje (<i>kartka się przesuwą, brak stabilizacji</i>)
2	Przycina kartkę nożyczkami (papier A5)	Siedzi przy stoliku	„Wytnij prostokąt”	Jedna ręka prowadzi nożyczki, druga obraca kartkę	☐ samodzielnie (<i>koordynacja rąk funkcjonalna</i>) ☐ z pomocą (<i>trzyma nieruchomo lub zmienia ręce</i>) ☐ nie wykonuje (<i>ruch nieskładny, nie kończy</i>)
3	Nadziewa koralik na sznurek trzymany drugą ręką	Siedzi	„Założ ten koralik na sznurek”	Jedna ręka stabilizuje sznurek, drugą nawleka	☐ samodzielnie (<i>precyzyjne, skoordynowane działanie</i>) ☐ z pomocą (<i>próbuje, ale gubi kontrolę</i>) ☐ nie wykonuje (<i>nie umie współpracować rękami</i>)

Opracowanie w ramach projektu Erasmus+ Learning by moving

4	Składa kartkę papieru na pół	Siedzi lub stoi	„Złóż kartkę tak, żeby krawędzie się spotkały”	Obie ręce współdziałają równolegle	☐ samodzielnie (<i> płynny, celowy ruch obu rąk</i>) ☐ z pomocą (<i>potrzebuje pokazania lub poprawia</i>) ☐ nie wykonuje (<i>nie wie jak złożyć / ruch jednostronny</i>)
5	Otwiera pudełko typu „pudełko śniadaniowe” obiema rękami	Siedzi lub stoi	„Otwórz to pudełko”	Równoczesne działanie dwóch rąk	☐ samodzielnie (<i>skuteczna współpraca rąk</i>) ☐ z pomocą (<i>potrzebuje instrukcji lub pomocy</i>) ☐ nie wykonuje (<i>brak pomysłu, używa jednej ręki</i>)
Dodatkowe uwagi i spostrzeżenia:					

INTERPRETACJA WYNIKÓW W OBSZARZE: KOORDYNACJA BILATERALNA

Liczba zadań wykonanych samodzielnie	Interpretacja	Rekomendacja
5–4 zadania samodzielnie	Koordinacja bilateralna rozwinięta adekwatnie do wieku	Brak potrzeby interwencji
3–2 zadania samodzielnie	Częściowe trudności we współpracy rąk	Wskazane ćwiczenia bilateralne (manualne, grafomotoryczne, konstrukcyjne)
0–1 zadanie samodzielnie	Znaczne deficyty w koordynacji obu stron ciała	Rekomendowana interwencja wspierająca (np. metoda Move to Learn, ćwiczenia bilateralne, terapia SI)

Opracowanie w ramach projektu Erasmus+ Learning by moving

OBSZAR 6: KOORDYNACJA WZROKOWO–RUCHOWA

Wskazówki dla osoby przeprowadzającej badanie

- Ćwiczenia można przeprowadzić na stoliku z podstawowymi materiałami (kartki, kredki, klocki, patyczki, mała piłka)
- Obserwuj, czy dziecko kontroluje wzrokiem zadanie czy też odwraca wzrok, działa automatycznie, nie łączy działania z celem
- Zwróć uwagę na siłę, kierunek, napięcie i dokładność ruchu – to wskaźniki kontroli wzrokowo-motorycznej

Nr	Czynność do obserwacji	Pozycja wyjściowa	Instrukcja słowna	Kryterium wykonania	Skala oceny
1	Przesuwa palcem po linii narysowanej na kartce (np. tor fali lub spirala)	Siedzi przy stoliku	„Przejeżdż palcem po tej linii, nie odrywając go”	Ruch płynny, palec nie opuszcza linii	☐ samodzielnie (<i>kontroluje wzrokiem i ruchem</i>) ☐ z pomocą (<i>potrzebuje przypomnienia lub poprawia tor</i>) ☐ nie wykonuje (<i>traci ślad, gubi wzrok</i>)
2	Trafia piłką w wyznaczone miejsce (np. pudełko) z odległości 1,5 m	Stoi	„Rzuć piłkę do pudełka”	Rzut celny lub w jego pobliżu, zachowana kontrola wzroku i kierunku	☐ samodzielnie (<i>kontroluje celność i siłę ruchu</i>) ☐ z pomocą (<i>po kilku próbach lub pokazie</i>) ☐ nie wykonuje (<i>rzut chaotyczny, przypadkowy</i>)
3	Rysuje po śladzie (np. prosty wzór – linia, łuk, fala) kredką	Siedzi	„Rysuj po tej linii, staraj się nie wychodzić za nią”	Rysuje po konturze, kontrolując nacisk i kierunek	☐ samodzielnie (<i>płynny, celowy ruch dłoni</i>) ☐ z pomocą (<i>potrzebuje demonstracji lub poprawia trasę</i>) ☐ nie wykonuje (<i>nie trzyma się linii</i>)

Opracowanie w ramach projektu Erasmus+ Learning by moving

4	Układa wzór z 5 klocków zgodnie z modelem (obok)	Siedzi	„Zrób taki sam układ z tych klocków”	Prawidłowe odwzorowanie wzoru z klocków	☐ samodzielnie (<i>spójna analiza wzrokowa i ruchowa</i>) ☐ z pomocą (<i>zaczyna poprawnie po przypomnieniu</i>) ☐ nie wykonuje (<i>chaotyczne ułożenie</i>)
5	Nakłada 5 nakrętek na patyk / słomkę	Siedzi	„Założ wszystkie nakrętki na ten patyczek”	Ruch precyzyjny, bez upuszczania i kombinowania	☐ samodzielnie (<i>kontrolowany, dokładny chwyt</i>) ☐ z pomocą (<i>upuszcza, koryguje chwyt</i>) ☐ nie wykonuje (<i>nie trafia / rezygnuje</i>)
Dodatkowe uwagi i spostrzeżenia:					

INTERPRETACJA WYNIKÓW W OBSZARZE: KOORDYNACJA WZROKOWO-RUCHOWA

Liczba zadań wykonanych samodzielnie	Interpretacja	Rekomendacja
5–4 zadania samodzielnie	Koordinacja wzrokowo-ruchowa adekwatna do wieku	Brak potrzeby interwencji
3–2 zadania samodzielnie	Częściowa trudność z łączeniem wzroku i ruchu	Wskazane ćwiczenia koordynacji ręka–oko, zabawy manipulacyjne
0–1 zadanie samodzielnie	Wyraźne trudności z kontrolą wzrokową i ruchem	Wskazana interwencja ukierunkowana na rozwój funkcji wzrokowo-ruchowych (np. MTL, terapia ręki, terapia SI)

Opracowanie w ramach projektu Erasmus+ Learning by moving

OBSZAR 7: PLANOWANIE RUCHU (PRAKSJA)

Wskazówki dla osoby przeprowadzającej badanie

- Nie pokazuj ruchu – kluczowe jest sprawdzenie czy dziecko potrafi go zaplanować bez wzorca
- Zwróć uwagę na czas reakcji, kolejność działań, czy dziecko rozpoczyna, ale nie kończy ruchu, czy modyfikuje go w trakcie
- Obserwuj, czy dziecko potrafi działać celowo w nowych sytuacjach

Nr	Czynność do obserwacji	Pozycja wyjściowa	Instrukcja słowna	Kryterium wykonania	Skala oceny
1	Naśladuje wymyśloną pozę (np. ręka na głowie, druga na biodrze) bez wcześniejszego pokazu	Stoi	„Stań tak, żeby jedną rękę położyć na głowie, a drugą na biodrze”	Dziecko rozumie polecenie, wykonuje bez imitacji	☐ samodzielnie (<i>szybko i poprawnie</i>) ☐ z pomocą (<i>potrzebuje powtórzenia / demonstracji</i>) ☐ nie wykonuje (<i>nie podejmuje lub myli części ciała</i>)
2	Na polecenie wykonuje sekwencję ruchową: podskok–obrót–przysiad	Stoi	„Zrób podskok, potem się obróć i zrób przysiad”	Sekwencja zachowana, bez zakłóceń i zatrzymań	☐ samodzielnie (<i>prawidłowa kolejność i wykonanie</i>) ☐ z pomocą (<i>potrzebuje zachęty lub demonstracji</i>) ☐ nie wykonuje (<i>ruchy losowe lub pomieszane</i>)
3	Układa prosty wzór z patyczków na podstawie słownego opisu (np. „zrób krzyżyk z dwóch patyczków”)	Siedzi	„Zrób krzyżyk z tych dwóch patyczków”	Odwzorowanie zgodne z instrukcją słowną	☐ samodzielnie (<i>rozumie i realizuje plan</i>) ☐ z pomocą (<i>dopytuje, potrzebuje demonstracji</i>) ☐ nie wykonuje (<i>chaotyczna kompozycja</i>)

Opracowanie w ramach projektu Erasmus+ Learning by moving

4	Tworzy ruchowy wzór rytmiczny z klaskaniem i tupaniem (np. „klaśnij, tupnij, klaśnij”)	Stoi lub siedzi	„Zrób tak: klaśnij, tupnij, klaśnij – spróbuj sam”	Poprawna sekwencja i rytm	☐ samodzielnie (<i> płynna realizacja ruchu z pamięci</i>) ☐ z pomocą (<i>potrzebuje powtarzania wzoru</i>) ☐ nie wykonuje (<i>gubi rytm / zapomina kolejność</i>)
5	Reaguje ruchem na polecenie wymagające planu (np. „Połóż poduszkę pod krzesło”)	Stoi w sali z materiałami	„Weź poduszkę i połóż ją pod krzesłem”	Samodzielne zaplanowanie i wykonanie zadania	☐ samodzielnie (<i>bez zawahania, zrozumienie zadania</i>) ☐ z pomocą (<i>pyta, niepewnie realizuje</i>) ☐ nie wykonuje (<i>nie wie co zrobić lub robi coś inn</i>)
Dodatkowe uwagi i spostrzeżenia:					

INTERPRETACJA WYNIKÓW W OBSZARZE: PLANOWANIE RUCHU (PRAKSJA)

Liczba zadań wykonanych samodzielnie	Interpretacja	Rekomendacja
5–4 zadania samodzielnie	Planowanie ruchu rozwinięte zgodnie z wiekiem	Brak potrzeby interwencji
3–2 zadania samodzielnie	Częściowe trudności w praktyce	Wskazane ćwiczenia sekwencyjne i instrukcyjne (np. według metody Move to Learn)
0–1 zadanie samodzielnie	Wyraźne trudności w planowaniu ruchu	Rekomendowana pogłębiona diagnoza i udział w zajęciach rozwijających praktykę i schemat ciała

Opracowanie w ramach projektu Erasmus+ Learning by moving

OBSZAR 8: UWAGA I WYTRWAŁOŚĆ W ZADANIU RUCHOWYM

Wskazówki dla osoby przeprowadzającej badanie

- Wybieraj ćwiczenia dostosowane do poziomu rozwojowego – nie mogą być zbyt trudne ani zbyt nudne
- Obserwuj czas koncentracji, czy dziecko rezygnuje, czy trzeba je zachęcać lub czy porzuca zadanie po kilku sekundach
- Zwróć uwagę czy dziecko rozprasza się bodźcami zewnętrznymi lub szuka alternatywnego zajęcia

Nr	Czynność do obserwacji	Pozycja wyjściowa	Instrukcja słowna	Kryterium wykonania	Skala oceny
1	Wykonuje zadanie ruchowe przez 30 sekund bez przerywania (np. skakanie na dwóch nogach)	Stoi	„Skacz obunóż przez pół minuty”	Zadanie wykonane w całości, bez zatrzymywania	☐ samodzielnie ☐ z pomocą ☐ nie wykonuje
2	Słucha i reaguje na 2-etapowe polecenie (np. „Stań prosto i dotknij kolan”)	Stoi	„Zrób to: stań prosto i dotknij kolan”	Oba polecenia wykonane w odpowiedniej kolejności	☐ samodzielnie ☐ z pomocą ☐ nie wykonuje
3	Powtarza prostą sekwencję ruchową (np. „kłaśnij–tupnij–kłaśnij”) przez 3 pełne powtórzenia	Stoi lub siedzi	„Zrób tak: kłaśnij–tupnij–kłaśnij – powtórz to trzy razy”	Powtarzalność i utrzymanie uwagi	☐ samodzielnie ☐ z pomocą ☐ nie wykonuje
4	Utrzymuje pozycję stojącą na jednej nodze przez 5 sekund (z odliczaniem)	Stoi	„Stań na jednej nodze – policz do pięciu”	Zdolność koncentracji i kontroli postawy	☐ samodzielnie ☐ z pomocą ☐ nie wykonuje
5	Reaguje na zmianę tempa w zabawie ruchowej (np. wolno–szybko)	Stoi lub w ruchu	„Gdy powiem ‘wolno’ – idziesz powoli, ‘szybko’ – przyspieszasz”	Reagowanie na polecenia bez rozproszenia	☐ samodzielnie ☐ z pomocą ☐ nie wykonuje

Opracowanie w ramach projektu Erasmus+ Learning by moving

Dodatkowe uwagi i spostrzeżenia:

INTERPRETACJA WYNIKÓW W OBSZARZE: UWAGA I WYTRWAŁOŚĆ W ZADANIU RUCHOWYM

Liczba zadań wykonanych samodzielnie	Interpretacja	Rekomendacja
5–4 zadania samodzielnie	Uwaga i wytrwałość ruchowa adekwatna do wieku	Brak potrzeby interwencji
3–2 zadania samodzielnie	Obniżony poziom koncentracji lub wytrwałości	Zalecane ćwiczenia z zakresu uważności i ruchowej samoregulacji
0–1 zadanie samodzielnie	Wyraźne trudności w skupieniu i kończeniu zadania	Rekomendowana interwencja wspierająca – programy strukturyzujące ruch, np. Move to Learn

Opracowanie w ramach projektu Erasmus+ Learning by moving

OBSZAR 9: POSTAWA CIAŁA I NAPIĘCIE MIĘŚNIOWE

Wskazówki dla osoby przeprowadzającej badanie:

- Obserwuj postawę dziecka zarówno w ruchu, jak i w spoczynku – czy opada, przechyla się, podpira.
- Zwróć uwagę na napięcie w obrębie tułowia, szyi, kończyn – zbyt niskie lub zbyt wysokie napięcie mięśniowe może utrudniać kontrolę ciała.
- Zadaj ćwiczenia o zróżnicowanym stopniu wymagań posturalnych – siedzenie, stanie, klęk, przemieszczanie się z obciążeniem.

Nr	Czynność do obserwacji	Pozycja wyjściowa	Instrukcja słowna	Kryterium wykonania	Skala oceny
1	Utrzymuje pozycję siedzącą przy stoliku przez 2 minuty bez opadania i podpierania głowy	Siedzi	„Usiądź wygodnie przy stoliku – zaraz coś będziemy robić”	Utrzymanie postawy bez zapadania się	☐ samodzielnie ☐ z pomocą ☐ nie wykonuje
2	Wchodzi na niski stopień i stoi na nim przez 5 sekund bez chwiania się	Stoi obok stopnia	„Wejźdź na ten stopień i policz do pięciu”	Stabilność i kontrola mięśni posturalnych	☐ samodzielnie ☐ z pomocą ☐ nie wykonuje
3	Przechodzi po wyznaczonej linii bez wyraźnego obniżania tułowia i chwiania się	Stoi	„Idź po tej linii tak, by stopy dotykały jednej do drugiej”	Postawa wyprostowana, bez przeciążeń	☐ samodzielnie ☐ z pomocą ☐ nie wykonuje
4	W klęku podpartym utrzymuje pozycję przez 10 sekund bez zapadania się w barkach i biodrach	Klęk podparty	„Ustaw się jak kotek – ręce i kolana na podłodze – i wytrzymaj tak 10 sekund”	Postawa stabilna, bez uciekania łopatek, przeprostu lub zapadania się	☐ samodzielnie ☐ z pomocą ☐ nie wykonuje
5	Niesie przedmiot (np. woreczek z piaskiem) przez kilka kroków, nie zmieniając postawy ciała	Stoi	„Weź ten woreczek i przejdź tam i z powrotem”	Napięcie mięśniowe dostosowane do zadania – bez przeciążenia, upuszczenia, szurania	☐ samodzielnie ☐ z pomocą ☐ nie wykonuje

Opracowanie w ramach projektu Erasmus+ Learning by moving

Dodatkowe uwagi i spostrzeżenia:

INTERPRETACJA WYNIKÓW W OBSZARZE: POSTAWA CIAŁA I NAPIĘCIE MIĘŚNIOWE

Liczba zadań wykonanych samodzielnie	Interpretacja	Rekomendacja
5–4 zadania samodzielnie	Postawa i napięcie adekwatne do wieku	Brak potrzeby interwencji
3–2 zadania samodzielnie	Obniżona stabilność posturalna / nierównomierne napięcie	Zalecane ćwiczenia wspierające kontrolę postawy i napięcie (np. ćwiczenia wzmacniające, MTL)
0–1 zadanie samodzielnie	Wyraźne trudności z utrzymaniem postawy / zaburzenia napięcia	Rekomendowana pogłębiona diagnoza (np. SI, fizjoterapia), możliwe objęcie dziecka programem wsparcia psychoruchowego

Opracowanie w ramach projektu Erasmus+ Learning by moving

OBSZAR 10: LATERALIZACJA I DOMINACJA STRONY

Wskazówki dla osoby przeprowadzającej badanie

- Obserwuj, którą ręką dziecko naturalnie wykonuje czynności – nie sugeruj wyboru.
- W zadaniach powtarzanych z obu stron zwracaj uwagę, czy dziecko utrzymuje dominującą rękę, czy zmienia ją w zależności od położenia przedmiotu.
- Unikaj podpowiadania gestem – oceniaj spontaniczny wybór i sposób ruchu.
- Zapisuj dodatkowe uwagi (np. niepewność, zmiany rąk, kompensacje postawą).

Nr	Czynność do obserwacji	Pozycja wyjściowa	Instrukcja słowna	Kryterium wykonania	Skala oceny	Ręka dominująca
1	Dotyka lewą ręką prawego kolana i odwrotnie	Siedzi lub stoi	„Dotknij lewą ręką prawego kolana, a teraz prawą – lewego”	Ruch przez linię środkową bez skrętu tułowia	☐ samodzielnie ☐ z pomocą ☐ nie wykonuje	L / P / brak
2	Sięga prawą ręką po przedmiot po lewej stronie stołu (i odwrotnie)	Siedzi przy stole	„Weź tę kredkę” (bez wskazywania strony)	Sięga przez linię środkową bez zmiany ręki	☐ samodzielnie ☐ z pomocą ☐ nie wykonuje	L / P / brak
3	Przeciąga kredkę po kartce z lewej do prawej strony (lub odwrotnie) jedną ręką	Siedzi	„Narysuj linię od jednej strony kartki do drugiej”	Ruch ciągły, bez zmiany ręki w połowie	☐ samodzielnie ☐ z pomocą ☐ nie wykonuje	L / P / brak
4	Rzuca piłkę oburącz do celu na wprost, po czym łapie ją jedną ręką	Stoi	„Rzuć piłkę i złap ją jedną ręką”	Koordinacja rąk, przekroczenie linii podczas chwytu	☐ samodzielnie ☐ z pomocą ☐ nie wykonuje	L / P / brak

Opracowanie w ramach projektu Erasmus+ Learning by moving

5	Przenosi przedmiot z jednej ręki do drugiej przez linię środkową bez odkładania	Stoi lub siedzi	„Przenieś ten klocek z prawej do lewej ręki – przez środek”	Przekaz bez odkładania, przez linię środkową	☐ samodzielnie ☐ z pomocą ☐ nie wykonuje	L / P / brak

Ręka dominująca: L – lewa, P – prawa, brak – brak utrwalonej dominacji.

Dodatkowe uwagi i spostrzeżenia:

INTERPRETACJA WYNIKÓW W OBSZARZE: LATERALIZACJA I DOMINACJA STRONY

Liczba zadań wykonanych samodzielnie	Interpretacja	Rekomendacja
5–4	Lateralizacja i przekraczanie linii środkowej rozwinięte adekwatnie do wieku	Brak potrzeby interwencji
3–2	Częściowe trudności z integracją międzypółkulową lub utrwaleniem dominacji	Zalecane ćwiczenia aktywizujące przekraczanie linii środka, zadania wymagające utrzymania jednej ręki w roli wiodącej
0–1	Wyraźne trudności w zakresie lateralizacji i koordynacji międzypółkulowej	Rekomendowana pogłębiona diagnoza oraz program wspierający rozwój dominacji strony

Opracowanie w ramach projektu Erasmus+ Learning by moving

ZBIORCZY PROFIL FUNKCJONOWANIA PSYCHORUCHOWEGO DZIECKA

(na podstawie przesiewowej obserwacji w 10 obszarach)

Nr	Obszar funkcjonowania psychoruchowego	Zadań wykonanych samodzielnie (0-5)	Zadań wykonanych z pomocą (0-5)	Zadań niewykonanych (0-5)	Rekomendacja
1	Orientacja w schemacie własnego ciała				
2	Przekraczanie linii środkowej ciała				
3	Równowaga statyczna i dynamiczna				
4	Naprzemiennność ruchowa				
5	Koordinacja bilateralna				
6	Koordinacja wzrokowo-ruchowa				
7	Planowanie ruchu (praksja)				

